

محمد صمیمی شاعر هیأت رایة العباس

اشعاری که بردل و جان حک می شوند

اشعار عاشورایی چگونه سروده می شوند و چرا اشعاری که حاج محمود می خوانند ماندگار هستند؟

اساساً فرایند تولید و آفرینش هنر قدمتی به درازای طول تاریخ دارد. در این ارتباط صحبت های زیادی شده و نظریه هایی وجود دارد. از انسان هایی که در غارها بودند و از هنر استفاده می کردند و امروز روی دیوار غارها اشکال و ردپای هنر را می بینیم. یعنی انسان به قدمت وجود خودش همیشه از هنر برای شتاب دادن مفاهیمی که مدنظر داشته استفاده کرده و هنر را به خدمت گرفته است. به همین اندازه و قدمت هم نظریه ها، متد و شیوه و در کنار آنها آموزش وجود داشته است. هنرهای تجسمی، شعر و ادبیات همه اینها شاخه های بزرگ علم هستند. فرهنگ بومی ما بسیار از این جهت غنی است تا آنجا که اساساً اگر بخواهیم یک جمله در مورد فرهنگ و هر جریان بزرگ انسانی در طول تاریخ صحبت کنیم سهم ایران از هنر و ادبیات بسیار است. کما اینکه در دنیا ما را به مولوی، خیام، حافظ، سعدی و عطار می شناسند. این در کنار فضیلت های دیگری است که فرهنگ ما دارد و این وجه آن قدر قوی است که به عصاره فرهنگ ما تبدیل شده است. این که ما چطور بخواهیم یک کار هنری تولید کنیم یک نکته طلایی دارد. جوان ترها باید بدانند اگر کسی بخواهد وارد آفرینش هنری در حوزه ادبیات عاشورایی و معارف بشود تلقی غلطی است که تصور کند کار باید صرفاً دینی باشد. این هنر باید پشتوانه علمی داشته باشد و هر چقدر پشتوانه علمی قوی تر باشد اثر قوی تر خواهد بود. دلی بودن علاوه بر تمام تخصص هایی است که باید داشته باشیم و آن هم ارتباطی است که با درون انسان و عالم بالا باید داشته باشیم. هنرمند باید این ارتباط را ایجاد کند. متأسفانه تصویری وجود دارد که هنرمندان آیینی بی سواد هستند. این تلقی بسیار غلط است، من تحصیلات دانشگاهی دارم و هنوز هم به تحصیل ادامه می دهم و تا زمانی که هستم می خواهم بیاموزم. شخصیتی مثل حاج محمود کریمی تحصیلات آکادمیک دارند و آن چیزی که ما به عنوان شاگرد در محضر ایشان دیدیم این است که هرگز ایشان را لحظه ای غافل از آموختن و مطالعه ندیدیم و این نکته مهمی است.

از چه زمانی سرودن شعرهای عاشورایی را آغاز کردید؟

از هفده سالگی که به محضر حاج محمود کریمی بدون هیچ زمینه ای از آشنایی و قرابت رسیدم از همان جلسه اول بود که ارتباط شکل گرفت و این ارتباط معنوی تا به امروز ادامه دارد. از اواخر دهه هفتاد یعنی سال ۷۸ شعرسرایی را شروع کردم و اولین شعرهای من که با صدای حاج محمود کریمی پخش شد به سال های ۸۰ برمی گردد. بیست سال از آن روزها می گذرد و شاهد فراز و فرودهایی بودم. نسبت من با ایشان به عنوان اول یک طرفدار است، یعنی کسی که علاقه مند به حاج محمود و آثار ایشان است. بعد از طرفداری به فاصله زیاد به عنوان شاگردی از خیل شاگردان غیرمستقیم ایشان هستم. حاج محمود شاگرد کم دارند. ایشان به جهت شخصیت و نقطه نظرات شخصی خیلی وارد حوزه داشتن شاگرد و آموزش مستقیم نشدند مگر به جز موارد استثنایی. من هم شاگرد غیرمستقیم ایشان هستم. البته این کلمه احتیاج به توضیح دارد، یعنی من هم مثل خیلی ها با دیدن و درک کردن محضر ایشان سعی می کنیم از رفتار، نوع نگرش، اجرا و نوع خواندن طرفدار، شاگرد ایشان هستم. البته هر چه در کارنامه خودم جست و جو می کنم که شعر را به این دو جایگاه طرفدار و شاگردی اضافه کنم و ادعا کنم شعرهایی که ایشان می خوانند را من می سراریم چیزی پیدا نمی کنم. بخش زیادی از اشعار حاصل طبع خود ایشان است و بخش اندکی را من و خیلی های دیگر سعی کردیم در این سال ها انجام بدهیم. نکته مهم این است تا جایی که من دیده ام وابستگی حاج محمود به شعر تولیدی در حداقل ترین شکل ممکن است. شاید در خیلی از مجموعه ها اگر شعری سروده نشود بخش مهم کار و برنامه و مجموعه بسته فرهنگی که مداح یا هیأت برای آن شب پیش بینی کرده اند مخدوش شود اما در مورد حاج محمود به این ترتیب نیست. یعنی اگر هیچ شعری تولید نشود و ورودی نداشته باشند جلسه ایشان و برنامه های ایشان وابستگی به اشعار ندارند و به راحتی اشعار قدیمی را می خوانند.

شعرهای ماندگار بخشی از خاطرات بچه های دهه ۵۰ و ۶۰ است. زمانی که حاج صادق آهنگران در قاف تلویزیون می خواند: «با نوای کاروان، باربندید همراهم، این قافله عزم کربلا دارد.» با شنیدن این اشعار همه ناخود آگاه همراهی می کردند. انگار این اشعار بخشی از وجود همه شده بود. سال ها از آن روزها می گذرد و هنوز هم بچه های دهه ۵۰ و ۶۰ این اشعار را از حفظ هستند. نقش شعر در نوحه سرایی مثل قلبی است در بدن. حالا بچه های دهه ۸۰ اشعاری را زمزمه می کنند که در هیأت های عزاداری با شور آن را از زبان مداحان و ذاکران اهل بیت (ع) می شنوند. با نزدیک شدن به ایام محرم این اشعار و مداحی ذاکران اهل بیت (ع) در هر کوی و برزن شنیده می شود. راز ماندگاری این اشعار و نوحه سرایی به تلاش و مطالعه و اخلاصی است که شاعران و مداحان در حوزه ادبیات عاشورایی و معارف خلق می کنند. وقتی پای صحبت جوانانی که برای حضور در هیأت های عزاداری محرم لحظه شماری می کنند که در شب های محرم خوانده می شود می گویند. خیلی از آنها از خاطرات شب های محرم در هیأت رایة العباس صحبت می کنند. می گویند سبک مداحی حاج محمود کریمی و اشعاری که برای شب های محرم خوانده می شود به دل می نشیند. اشعاری که برخی از آنها توسط شاعران و برخی هم توسط حاج محمود کریمی سروده می شوند. محمد صمیمی یکی از شاعران هیأت رایة العباس است که از سال ۷۸ سرودن شعرهای عاشورایی را شروع کرد. اولین سروده او محرم سال ۸۰ توسط حاج محمود کریمی خوانده شد. این شاعر اهل بیت (ع) می گوید بیست سال از آن روز می گذرد و افتخار می کنم که شاگرد حاج محمود کریمی باشم. با او درباره شعرهای عاشورایی و جوانانی که به سرودن شعر علاقه دارند و همچنین پیوند نسل جوان و هیأت گفت و گو کردیم؛

”

جوان ترها باید بدانند اگر کسی بخواهد وارد آفرینش هنری در حوزه ادبیات عاشورایی و معارف بشود تلقی غلطی است که تصور کند کار باید صرفاً دینی باشد. این هنر باید پشتوانه علمی داشته باشد و هر چقدر پشتوانه علمی قوی تر باشد اثر قوی تر خواهد بود. دلی بودن علاوه بر تمام تخصص هایی است که باید داشته باشیم و آن هم ارتباطی است که با درون انسان و عالم بالا باید داشته باشیم